

Nr 6

Juuni 2008

TÄHKE

WWW.LASTEKAS.EE

WWW.TAHEKE.DELFI.EE

Suvi on lõpuks ometi käes. Kass Artur on seda aega ammu oodanud. Ta on vana hea tõukeratta ära õlitanud. Ta on seljakoti valmis pakkinud. Isegi paar korda hommikuti jooksmas käinud. Ikka selleks, et kohe esimesel soojal suvepäeval matkale minna.

Nüüd on Arturi unistus teoks saamas. Tõukeratas kriuksub mõnusasti, mets lõhnab, linnud laulavad. Arturil on plaan minna Lõuna-Eestisse, külastada Pokumaad ja ronida Suure Munamäe tippu. Ikkagi Eestimaa kõrgeim koht! Artur ähib ja puhub, et kiiremini kohale saada. Suure tuhinaga ei ole ta aga märganud, et matkale on tulnud veel keegi. See keegi on hiir Miki, kes on Arturi sabal ennast kenasti sisse seadnud.

Mida Miki ütleb?

Saada oma vastus enne 19. juunit meiliaadressil taheke@taheke.ee või lahtisel postkaardil Rooskikrantsi 6, 10119 Tallinn.

Vastusele lisa **kindlasti** oma nimi, vanus ja aadress!

Parimatele vastajatele on auhinnaks Kate DiCamillo raamat „Kõik Winn-Dixie pärast“ kirjastuselt Draakon&Kuu ja Christine Schulz-Reissi raamat „Mida maailm usub?“ kirjastuselt Koolibri.

Eelmises jutumullimängus tahtsime teada, mida teatab punase-valgemummuline tassike, kui ta koos ülejäänud serviisinoodega emadepäeva hommikul lauale rivistati. Aitäh kõigile, kes võtsid vaevaks nuputada!

Võiduvastused:

Tassike ütleb: „Sel aastal on küll julge tordiviil, ei kardagi, et me teda leetritesse nakatame!“

Elise Viljak, 9 a, Tartu

Tassike teatab: „Kuule, vanaema, sa oled ajast täitsa maha jäänud! Jõulud on ammu läbi, aga sina kannad ikka veel päkapiku mütsi!“

Elise Metsanurk, 10 a, Tartumaa

Tass ütleb: „Kohv pole ammu enam moes! Mina tahan hoopis rohelist teed!“

Jaagup Tuisk, 6 a, Laagri

Üks Elise saab auhinnaks Louis Sachari raamatu „Pahupidikooli isemoodi lood“, teine Lemony Snicketi „Libalifti“. Jaagup saab auhinnaks raamat-maja „Minu talu“. Lisaks Tähekesse sussikott.

LEGO auhinnad:

Jane ja Joosep Toots, Tartu

Marten Tasalain, Pärnumaa
Daniel Nuiamäe, Tallinn

Palju õnne! Kõik auhinnad saab kätte posti teel.

Joonistanud Hillar Mets

SISUKORD

Luuletused <i>Piret Raud, Wimberg jt.</i>	4
Loll jope <i>Andrus Kivirähk</i>	6
Kummardus ja kraapjalg <i>Jaan Rannap</i>	8
Nõiakass (järg) <i>Kristiina Kass</i>	10
Laste lõpud jutule nõiakassist	12
Post	14
Võistlus	15
Ohhoo! <i>Tauno Vahter</i>	16
Detektiiv <i>Ilona Martson</i>	17
Raamat	18
Kokanurk <i>Heiki Eigi</i>	19
Meisterdus <i>Mari Viik</i>	20
Naljavõistluse võitjad	22
Arva ära!	23
Koomiks <i>Elina Sildre</i>	24

TÄHEKE

SA Kultuurileht lasteajakiri
ASUTATUD JAANUARIS 1960 • ILMUB KORD KUUS

Toimetuse aadress:
Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn
taheke@taheke.ee
Telefon 646 3697

Peatoimetaja Ilona Martson
Kunstiline toimetaja Priit Rea
Makett Dan Mikkin

Tähekest saab tellida otsekorralduslepinguga
www.tellimine.ee
telefon 666 2535

Esikaane on joonistanud Kristiina Kass.

TÄHEKEST TOETAB EESTI KULTUURKAPITAL

KIRJUTA KASSIST JUTT!

Umbes aasta tagasi korraldas Täheke koostöös oma Leedu sõbra, lasteajakirja Laimiukasega jutuvõistluse. Kuna see oli tore võistlus, otsustasime seda uuesti korrata. Noor Leedu kunstnik Lina Dudaite on joonistanud pildi kassist, kes oskab lugeda. Aga kes on uksest sisse astuv lind ja kuidas sattus kass raamatukogusse, seda tahaksimegi sinult teada.

LOOD PRILLE KANDVAST KASSIST ON OODATUD TÄHEKESE MEILIAADRESSILE [TAHEKE@TAHEKE.EE](mailto:TAHEKE.EE) VÕI POSTIAADRESSILE ROOSIKRANTSI 6, 10119 TALLINN. PARIMATE LUGUDE KIRJUTAJAID OOTAVAD VAHVAD AUHINNAD. VÕISTLUSE TÄHTAEG ON 30. JUUNI!

Joonistanud Lina Dudaite

Piret Raud
LASTEKAITSEPÄEV

TEAVAD INIMSÖÖJAEMAD,
MIS ON ÕIGE LASTEKAITSE.
LASTEKAITSEPÄEVAL NEMAD
ÜHTKI INIMLAST EI MAITSE.

LAPSEVANEMATE KEHI
INIMSÖÖJAD HOOPIS SÖÖVAD.
HALBU NAISI, KURJE MEHI,
NEID, KES OMA LAPSI LÖÖVAD.

Wimberg
SÖÖ PALJU SUPPI!

POJAKE, SÖÖ PALJU SUPPI,
POJAKE, SÖÖ SUPPI –
AINULT NII KÕIK PAHAD SELLID
ÄMBLIKMEES LÖÖB UPPI.

POJAKE, SÖÖ PALJU PRAADI,
POJAKE, SÖÖ PRAADI –
AINULT NÕNDA MUINASJUTUS
LOHEST JAGU SAADI.

LAUA TAGA MEKUTAMAS
NÄEME MÕNDA TIBI –
ILMA JÄÄB TA RÕÖMUST, MIDA
PAKUB LAMBARIBI!

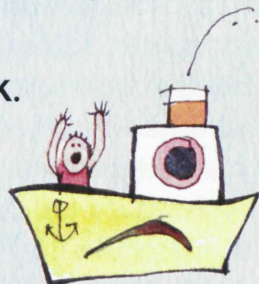
Wimberg
**PEGLI EES KIIRESTI
TEKKINUD LUULETUS**

VAATASIN, ET PÖSK MUL KRIIM –
JUBA PÄHE TULI RIIM.
KRIIMUKS PÖSK LÄKS MÄNGUHOOS –
LUULETUS NÜÜD ONGI KOOS!

Heiki Vilep
AUKUDEST

LIMONAAD ON TILLUKESTE AUKUDEGA JOOK.
SÕORIKUS ON SUUREM AUK JA TA ON AUGUKOOK.
VAHEL KEERAB EMME PÄHE AUKUDEGA LOKKE,
ISSI LOOBIB PRÜGIKASTI AUKUDEGA SOKKE.

MÕNI AUK ON PÄRIS HEA JA MÕNI TÄITSA PAHA.
MÕNIKORD ON AUKU KADUND KOGU ISSI RAHA.
AUGUD VÕIVAD PÕHJA VIIA VÄGA SUURED LAEVAD,
MÕNDA AUKU VAHEL KAOVAD TERVED PALGAPÄEVAD.

Kadri Tüür
TITA KIKUD

TITA TOPIB NÄPPE SUHU –
TÜKKI VIIS NEID SINNA MAHUB.
KUID VEEL PEIDUS TITA KIKUD
NAGU SUVEL PÄKAPIKUD.

AGA KUU VÕI PAARI PÄRAST
TITA JUBA PORKNAT JÄRAB.
EI JÄÄ TULEMATA KIKUD
EGA TALVEL PÄKAPIKUD.

Andrus Kivirähk

LOLL JOPE

„Suvi on käes,” ütles ema. „Paneme talveriided ära kappi.”

„Tore!” rõõmustas Johannes. „Kas ma võin nüüd lühikeste pükstega käia?”

„Muidugi,” vastas ema. „Õues on ju nii soe.”

Ta võttis nagist Johannese talvejope ja tahtis seda seinakappi panna, aga jope hakkas korraga ulguma.

„Ma ei taha kappi! Ma tahan, et Johannes mind selga paneks!”

„Armas aeg, ega siis suvel ei saa talvejopega käia,” ütles ema. „Johannesel hakkab palav. Mine ilusasti kappi, kui jälle talv tuleb, võtame su uuesti välja.”

„Ei!” karjus jope. „Kapis on igav! Ma tahan Johannesele selga!”

„Lühikesed püksid olid terve talve kapis ja nemad üldse ei virise,” manitses ema jopet. „Ootasid kannatlikult suve.”

„Mind ei huvita, mida püksid tegid,” jonnis jope. „Mina kappi ei lähe!”

Ning ulgus nii valjusti, et naabrid jooksid vaatama, mis ometi Johannese peres lahti on.

„Pane ta siis korraks selga,” sosistas ema Johannesele. „Ehk jääb siis vait. Nii häbi on naabrite ees!”

Johannes ajas jope selga ja läks õue. Päike paistis ja paksu jopega oli hirmus palav. Teised lapsed vahtisid Johannest nagu kummitust.

„Miks sul ometi suvel talvejope seljas on?” küsisid nad.

„Ta ise ronis,” kaebas Johannes ja palus jopet:

„Lase ma võtan su nüüd ära, mul on selg täitsa higine.”

Aga jope tõmbas ainult luku kõvemini kinni ja kiljus:

„Ei! Mina ei lähe kuhugi!”

Polnud midagi parata, Johannes pidi jopega ringi käima ning higistama.

Pärast lõunat oli plaan sõita maale vanaema juurde. Ema siukutas jopet käisest ja küsis:

„Ega sina ometi maale suvitama ei tule?”

„Muidugi tulen,” kisas jope. „Johannes on minu kallis sõber ja mina ei saa ilma temata elada.”

Ning hakkas jälle ulguma. Pääsu polnud, Johannes pidi koos jopega autosse ronima.

Vanaema oli väga üllatunud, kui Johannest nägi.

„Heldeke, kui punane sa näost oled!” lõi ta käsi kokku. „Kas sul pole selle paksu jopega palav?”

„Muidugi on,” oigas Johannes. „Aga ta on mul nagu takjas küljes ja lahti ei lase!”

„Mine ujuma,” soovitas vanaema. „Jahuta ennast natuke, sa ju lausa keed!”

Johannes jooksis järve äärde.

„Ma hüppan kohe vette!” hoiatas ta jopet. „Kobi maha!”

Aga jope hoopis klammerdus veel tugevamini Johannese külge ja kiunus.

Johannes hüppaski järve. Jope ei osanud üldse ujuda, ta tõmbas endale vett sisse ja hakkas puristama.

„Appi, ma upun!” karjus ta ning tiris ka Johannest järve põhja. Suure vaevaga sumas poiss kaldale. Õnneks oli jope suplustest päris uimane, nii et Johannesel õnnestus lukk lahti tõmmata ja jope seljast sikutada. Vanaema võttis märja näsaka enda kätte ja riputas hernehirmutise selga kuivama.

„Johannes, Johannes, ära jäta mind!” kiljus jope, aga Johannes ei kuulanud tema kisa, vaid läks tuppa pannkooke sööma.

Lõpuks jäi jope vait. Üks suur vares lendas peenrale toitu otsima. Jope rõõmustas ja karjus:

„Vares, ma tahan sulle selga tulla!”

Vares ehmatas kohutavalt ja lendas ära metsa. Seal rääkis ta teistele varestele:

„Ärge sinna peenrale enam minge! Hernehirmutist pole muidugi mõtet karta, aga seal elab üks napakas jope!”

„Oi, oi!” vangutasid teised varesed pead. „Siis ei maksa tõesti minna. Mine tea, mis loll teeb.”

Jaan Rannap

KUMMARDUS JA KRAAPJALG

Jaan Rannap jätkab eelmises Tähekeses alustatud lugude sarja, kus lastekirjanikud räägivad oma lapsepõlvest.

Kõõlusin parajasti suviselt tühja koolimaja kõrge juurdeehituse teise korruse aknal, kui Kitsi suur-talu perenaine, Halliste Maanaiste Seltsi esitegelasi, üle õue astus. Otsemaid andsin jalgadele valu.

Eelmisel päeval oli ema minuga kurjustanud. Sa teed meie perele häbi, ütles ta. Tal oli minu pärast piinlik. Ma ei olnud proua Stahlile, kes pühapäeviti kirikus orelit mängis, tere öelnud. Ma olin meie söögitoast läbi tormanud, välja tegemata külalisest, kes ema seltsis kohvi jõi.

Ma ei olnud vanaprouat üldse märganud. Suurelt teelt kostis alevipoiste hõikeid, kiire oli õue saamisega. Ema ei tahtnud seda uskuda. Sa oled ebaviisakas, paha poiss, tegi ta kokkuvõtte.

Nüüd oli võimalus ema arvamust muuta. Kitsi perenaisele teen kraapjalga, kummardan veel lisaks kah, otsustasin ülalt alla kihutades. Trepp oli laia sileda käsipuuga. Seda mööda alla sõitmine oli rangelt keelatud. Aga praegu oli eriolukord. Niisiis liuglesin alla, jalad maandumishoo pehmemdamiseks konksus. Nüüd tuli täisnurkse pöörde taga neljaastmeline trepp, mis laskus uue hoone külge liidetud vana maja põrandale. Ma ei hakanud astmeid kasutama. Hoog oli jalgades. Lennutasin end kaarega välisukse ette.

Olin siiski natuke hilinenud. Külaline jõudis just ukse avada ja lävele astuda, kui ma ta ette

prantsatasin. Kraapjalaga olin hiljaks jäänud. Kummeldusega kah. Aga tere hüüdsin see-eest valjusti.

Tund aega hiljem võtsin vastu uue peapesu. Ema ei olnud mitte niipalju vihane kui kurb. Ta oli kõike koridori avanevast köögiaknast näinud. Ma olevat proua Akelil südame seisma ehmatanud. Mis laps sa küll oled, ütles ta. Üsna üks, kas räägi sulle või seinale. Ta enam ei teadvat, mida minuga peale hakata.

Olin nii solvunud, et ei proovinud end õigustada. Ma olin ju tema epistlit südamesse võtnud. Mulle ei rääkinud ta nagu seinale. Ma ju kiirustasin näitama, et eelmise päeva sõnad olid meelde jäänud. Ma tahtsin kõige paremat.

Viisin oma nõrdimuse mitmeks tunniks õueserval kasvava hõbepaju otsa. Neid oli neli tükki reas, kõik oma sada aastat vanad. Ühel pajul oli kunagi latv ära saetud. Pärast seda kasvasid oksad, mis moodustasid sõõrja peidupaiga. Okste vahel oli minu nõõrivabrik. Seal oli ootel pahmakas linakiudu, kust tõmbasin salgukesi kokkukeerutamiseks. Head tugevat linaööri on ikka vaja. Ees olid sõjaaastad, mil pragunenud jalgrattakummile tuli nõõrist võru ümber mässida.

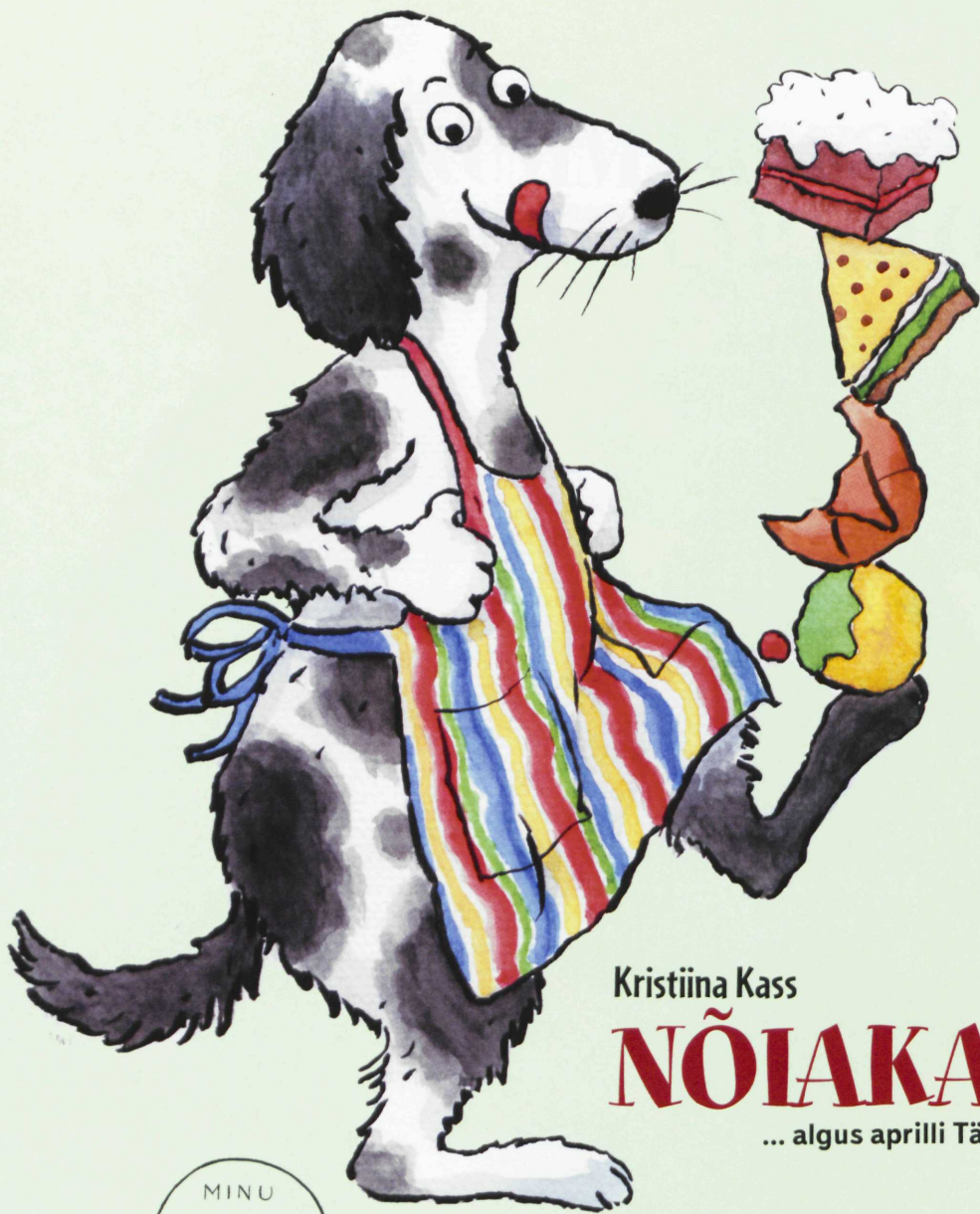
Ei ole enam alles palkigi Halliste vanast koolimajast. Tohutuid hõbepajusid samuti mitte. Aeg on nad viinud. Aeg on viinud ka mälestuse sellest, mida ma tolle suure solvumise päeval puu otsas nõõri keerutades mõtlesin. Kas võisin otsustada, et isegi siis, kui oled õige asja peale väljas, ei maksa uisapäisa tormata?

P. H. 08

Joonistanud Juss Pihho

Kristiina Kass

NÕIAKASS

... algus aprilli Tähekeses

MINU
NIMI ON
KRISTIINA!

Oh, milline suurepärane lõhn! Sees oli pime, aga kassid näevad ju ka pimedas hästi ja haistavad veel paremini. Toas oli suur klaasist kast, millest seda taevalikku lõhna tuligi. Sinaseal torkas oma nina pehme vahukoorekoogi sisse. Ta polnud ku-

nagi varem isegi näinud koorekooki, maitsest rääkimata. Niisiis lasi Sinaseal kookidel hea maitsta.

Kui kõht täis sai, tundis kass suurt väsimust. Oli ju alles öö ja Sinaseal ei olnud silmatäitki maganud. Nüüd kavatses ta endale mõnusa magamiskoha otsida.

Teises toas oli voodi. Sinaseal ei mõelnud kaua. Kuna voodi oli tühi, keeras kass end tekile kerra ja uinus silmapilkselt.

„AUH! AUH! AUH!” kostis järsku otse Sinaseali kõrva juures. Oli see alles kuri äratus! Kass oli ühe hetkega ärkvel, kargas püsti ja ronis kribinal-krabinal aknakardinat pidi kardinapuule.

Oli juba hommik. Voodi kõrval seisis, käpad puusas ja jalad harkis, mustvalge koer, kes vahtis kassi pahase pilguga.

„Sa oled mu vahukoorekoogid nahka pannud!” urises koer.

Sinaseal neelatas närviliselt. „Vabandust! Mul oli kõht hirmus tühi!”

Koer urahtas, aga ei paistnudki enam nii vihane olevat. „Sa magasid minu voodis! Miks sa oma voodis ei maga?”

Nüüd jutustas Sinaseal koerale, kuidas ta oli kurja nõia juurest põgenenud ja luuaga linna kohal lennanud ja kuidas talle oli just see maja nii väga meeldima hakanud. Koer kuulas kassi ammulii sui ja kõrvad kikkis, pühkis siis silmanurgast liigutusepisara ja palus kassil kardinapuult alla tulla.

„Ma ei hammusta sind,” lubas ta ja ulatas käppa. „Saame sõpradeks! Mina olen Lontu!”

Kass hüppas voodi peale. Lontu tundus ju tegelikult täitsa tore koer olevat.

„Mina olen Sinaseal,” ütles ta Lontule. „Nõid kutsus mind niimoodi.”

„Sinaseal pole küll kuigi ilus nimi nii tore da kassi jaoks,” arvas Lontu. „Mõtleme sulle uue nime välja!”

„Tõsi või?” imestas kass. „Kurnäu! Mõtleme pealegi!”

„Aga täpselt!” hüüatas Lontu rõõmsalt. „See ongi sinu jaoks õige nimi, KURNÄU!”

Nii saigi Sinaseal endale uue ilusa nime.

Lontul oli majas väike kohvik, seesama, mille maitsvaid kooke kass öösel sõi. Ta lubas Kurnäul enda juurde elama jääda. Kass sai loa isegi Lontu voodis magada. Koer ise ööbis õues kuudis, sest tal hakkas toas kergesti liiga palav.

„Aga nüüd kuulen ma urinat,” ütles Lontu. „Sina kas lööd nurru või koriseb sul hoopis kõht. Lähme õige hommikust sööma!”

„Koorekooke, jah?” löid Kurnäu silmad särama. Kassil oli tõepoolest jälle kõht tühi.

„Ega siis iga päev koorekooke süüa! Nii võib kõht sassi minna. Vahel peab süüa ka viinereid ja keedetud mune.”

Kurnäu meelest tundusid viinerid ja keedumunad sama isuäratavad kui koorekoogid, võibolla isegi paremadki. Ta vaatas pealt, kuidas Lontu neli viinerit praepannile pani ja muna veepotti torkas.

„Mul on ainult üks muna, aga ma annan selle sulle,” lubas Lontu.

Kurnäu vahtis kärsitult auravat vett, milles

toores muna ulpis. Ta ei suutnud kiusatusele vastu panna ja surkis muna võlukepiga. Ta lootis, et ehk küpseb see niimoodi kiiremini. Kõht oli ju tühi!

„Oi-oi, nüüd sa tegid muna katki!” kurtis Lontu.

Tõsi mis tõsi, munakoore sisse olid praod tulnud! Järku juhtus midagi päris imelikku: munakoor läks pauguga kildudeks, aga soojas vees ei ujunudki vedel munaplõga, vaid hoopis väike märg linnupoeg!

„Oh sa kont!” ehmatas koer nii, et pidi äärepealt viinerid pannilt õhku viskama.

„Sa oskad ju nõiduda!”

Kurnäu õngitses linnupoja potist välja, lakkus ta kuivaks ja pani lauale pajalapi peale istuma.

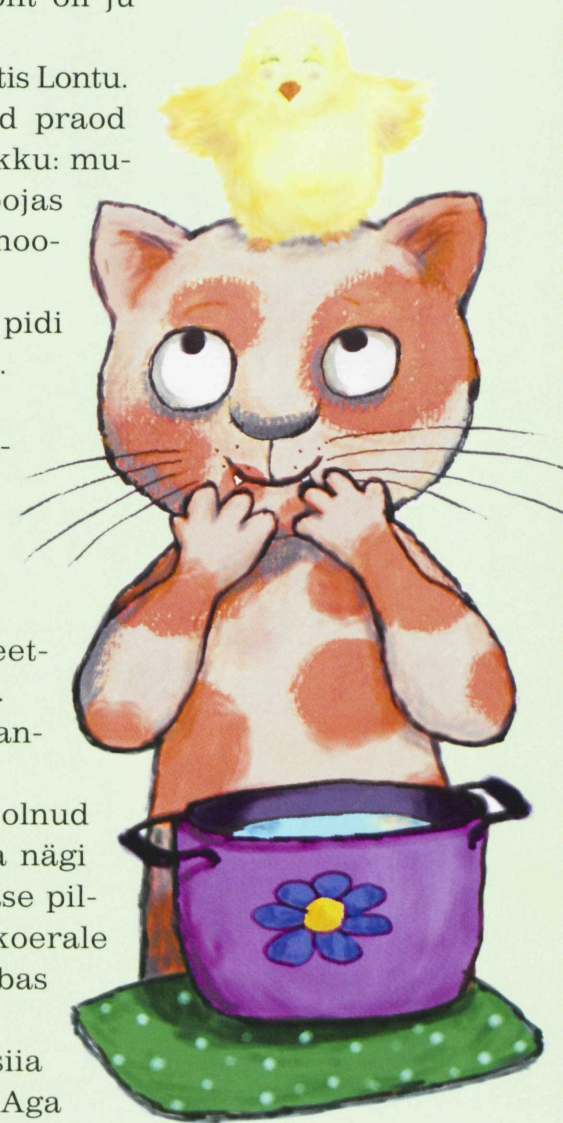
Mõlemad jõllitasid linnupoega tükk aega.

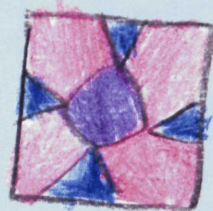
„Sa oleksid ta äärepealt pehmeks keetnud!” tähendas Lontu süüdistava ilmega.

„Ma oleksin ta äärepealt nahka pannud!” lisas Kurnäu kahetsevalt.

„Pii-pii!” piiksus linnupoeg. Nüüd ei olnud ta enam märg, vaid oli ära kuivanud ja nägi välja nagu ümar ja kohev sulepall. Terasel pilguga vaatas ta kordamööda kassile ja koerale otsa. Lõpuks sibas ta Kurnäu õlale ja tõmbas teda vurrukarvast.

„Olgu peale, ka sina, tibu, tohid siia elama jääda,” turtsatas Lontu lõbusalt. „Aga nüüd hakkame küll süüa, muidu jahtuvad viinerid ära. Ja tibule otsime saiapuru. Seda on Lontu kohvikus küllaga!”

ESIKOHT

Sinaseal tegi ukse lahti, aga maja ei olnudki seest nii ilus, vaid ämblikuvõrke täis. Järsku kuulis ta ulgumist. Ta läks vaatama, kust see tuleb. Ta jõudis kapi juurde, tegi kapiukse lahti ja nägi, et seal on kummitus. Sinaseal arvas, et ta on kuri, aga ei olnudki. Kass küsis: „Mis sa siin teed?“

Kummitus vastas: „Ma nutan, sest mu naine Kummitusemuti ja lapsed Kustilummut ja Sumerella on nõid Krumeluuria juures rohupurgis vangis.“

Kass vastas ehmunult: „Ma tunnen seda nõida. Ma võin su sinna viia, aga ainult ühel tingimusel – kui sa lubad mul siia majja elama jääda.“

„Aga muidugi!“ läks Kummitusepapi rõõmsaks. „Peaasi, et mu pere saab vabaks.“

„Lepime siis kokku, et ma viin su Krumeluuria juurde, aga ise sisse ei tule, sest ma alles põgenesin ta juurest!“

Kummitusepapi hakaks pirisema, et ta ei julge üksi minna. Kass Sinaseal vastas: „Ära muretse! Nõid ei mäletagi, et ta nõid on. Me loitsisime varesega talle mälukaotuse. Ja ta magab ka veel. Mina ootan sind senikaua õues, kuni sina purgi ära tood. See on koopas paremat kätt kolmandal riiulil.“

Ja nii nad lendasidki nõiakoopa juurde. Õnneks nõid magas. Kass Sinaseal ütles, et mingi kummitus kiiresti koopasse. Kummitusepapi läski korstna kaudu sisse ja leidis oma perekonna üles. Nõid Krumeluuria magas õndsast und.

Kummitusepere ja kass oma näpatud luuga lendasid kergendatult hingeldades kollasesse majja, et seal omavahel tuttavaks saada. Nad koristasid maja puhtaks ja Kummitusemuti oli väga tänulik, et ka Sinaseal aitas koristada.

Michelle Tiit, 2. kl, Adavere põhikool

PARIMAD LÕPUD TEADA!

Uskuge või mitte – aprillis ilmunud „Nõiakassi“ loole saabus Tähekesse täpselt 95 lõppu! Žürii, kuhu kuulus ka loo autor Kristiina Kass, otsustas auhinnad jagada järgmiselt:

Esikoht: Michelle Tiit, 2. kl, Adavere põhikool

Teine koht: Rita Kanistik, 3. kl, Kiili gümnaasium ja Marianne Dengo, 4. kl, Jõgeva gümnaasium

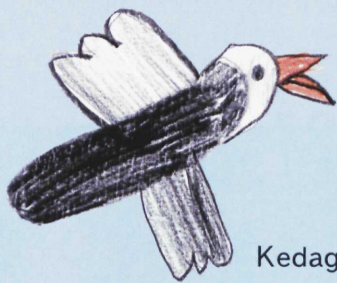
Kolmas koht: Marten Agar, 2. kl, Paikuse põhikool ja Merilin Vipper, 4. kl, Jõgeva gümnaasium

Eripreemia: Maria Ritter (kõige rohkem algupärandiga sarnanev lugu)

Eripreemia: Anette Toodo (toreda idee preemia)

Pildid joonistanud Aveliis Veskimäe, Pille Esnar, Aleks Hendrik Noormets, Merilin Merila ja Kelli Hamburg

TEINE KOHT

Kedagi ei tundunud kodus olevat. Küllap pererahvas magas. Ahjus hõõgusid veel söed ja Sinaseal otsustas teha uinaku ahju ees vaibal.

Kui kass ärkas, olid toad vee hämarad. Ta ringutas end ning läks siis maja uudistama. Kõigepaelt läks Sinaseal kööki. Üks kiilaspäine vanamees luges ajalehte ja memmeke keetis kohvi. Mõlemal oli liialt tegemist, et Sinaseali märgata. Seepärast ütles kass lihtsalt: „Njäu!” Mehel vajus ajaleht alla ja kohvitass kukkus põrandale kil-dudeks.

„Kiisu!” kostis teisest toast rõõmsat kilkamist. „Vanaema- vanaisa, ma teadsin et te pole mu sünnipäeva ära unustanud! Minu oma kiisu!” rõõmustas tüdruk.

„Vabandust, et ma teid ehmatasin. Killud toovad õnne!” hüüdis kass rõõmsalt.

„Rääkiv kass!?” kiljatas vanaema. Terve kohvikann lendas põrandale ja terve maa oli märg. „Ma olen alati tahtnud näha rääkivat kassi! Tere, minu nimi on Liisu,“ ulatas tüdruk kassile käe.

„Mina olen Sinaseal,“ lausus nõiakass rahulolevalt. Nendest said pikapeale parimad sõbrad ja nad tegid kõike koos. Sinaseal võis magada isegi Liisu kaisus.

Ühel ilusal hommikupoolikul, kui Liisu ja Sinaseal marju korjama läksid, eksisid nad ära. Nad kõndisid, kuni neile jäi tee peale ette vigastatud lind. Ta oli väga tuttav. Äkitselt meenus Sinasealile kõik. „Vares!” hüüdis ta.

„Mis vares?” küsis Liisu, kes algul polnud varest märganud.

„Mitte vares, vaid Vares!” hüüdis Sinaseal uuesti. Tal oli pikapeale kõik ununenud. „Me peame teda ruttu aita-

ma!” hüüdis ta. Nad mähkisid kodus Varesse tiiva sidemesse ning lind rääkis ka endast. Vares võis nüüd elada põõningul, kõige ilusamas saepurumetsas!

Marianne Dengo, 4. kl, Jõgeva gümnaasium

KOLMAS KOHT

Kui kass majas ringi vaatas, taipas ta, et siin elab lastega pere. Sinaseal tundis väsimust – oli ju pikk tee seljataga ja pealegi oli öö. Elutoa diivanil lebas pehme padi, mis lausa kutsus. Kiisu otsustas natuke proovida, kuidas oleks pikutada sellisel padjal. Kuid niipea, kui ta end padjale kerra keeras, tuli uni.

Sinaseal ärkas laste kilkamise peale. Lapsed olid väga rõõmsad, et nende juurde tuli nii ilus kiisu. Ja ega kiisulgi pere vastu midagi polnud.

Õhtupoole koputas keegi uksele. Lapsed jooksid avama. „Küll on tore, vanaema, et sa ometi kord meile külla tuled!” Vanaema koos lastega astus tuppa ja Sinaseal pidi hirmust ära surema, sest vanaema ei olnud keegi muu kui nõid Krameluuria. Kass oli valmis põgenema, kuid nõid – vanaema – ei paistnud teda tundvat. Loitsi siiski mõjus!

„Kraaks!” kostis aknalt. „Kas siia perre kodulinde ka vajatakse?”

Nii said jälle sõbrad kokku.

Marten Agar, 2. kl, Paikuse põhikool

*Ülejäänud jutte loe
aadressil [www.taheke.
delfi.ee](http://www.taheke.delfi.ee)*

Brita Liivamaa,
10 a, Laagri

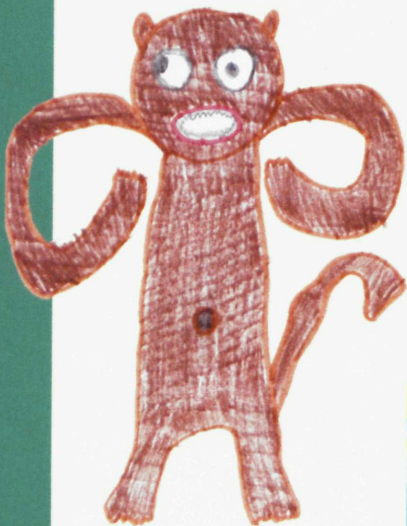
EESTI RIIK

Eesti riik on ümmargune nagu pall,
tal kaelas ilus sini-must-valge sall.

Siin mets kasvab täies hoos,
loomadki kasvavad metsaga koos.

Ei leidu siin kulda ega hõbedat,
kuid leidub palju musta mulda krobedat.

Kristiina Kalju, 10 a, Nõo

Fredy Virrit, 2. kl,
Viimsi keskkool

MINU LEMMIKLOOM

Kui mul oleks kodus lemmikloom, siis
oleks see tiiger. Ta näeb välja järgmine:
valge, helesiniste triipudega, punaste
silmadega.

Kui te küsite, mis ta sööb, te mi-
nestate. Ta sööb mutte, täiesti tavalisi
albiinomutte, ning elab eraldi toas, kus
on vähemalt 40-kraadi külma. Ning palju
mantlites albiinomutte.

Ta on rõõmsa ning malbe iseloomu-
ga. Ah te küsite, mis ta oskab? Ta oskab
paljusid asju, näiteks neid samu albiino-
mutte mantlite seest kätte saada ning
ujuda. Koos me ujume ja mängime. Hea
on ta sellepärast, et ta püüab hiiri, halb
aga sellepärast, et ta tahab väga teiste
voodites käia.

Eero Sild, 2. kl, Tallinna Nõmme
põhikool

Diana Kaev, 6 a, Tallinn

KEVAD

Tere kevad lilleline,
muru väga roheline,
ilusad nüüd ilmad,
nagu ka sinu silmad.

Ilmad lähvad soojemaks,
päike hakkab paistma taas.
Lumi ära sulab maast
ja üles ärkab säask.

Johann Ortin Õun, 2. kl, Tallinna
reaalkool

Tony Privits, 7 a,
Vändra gümnaasium

Hanna Orumaa, 2. kl,
Viimsi keskkool

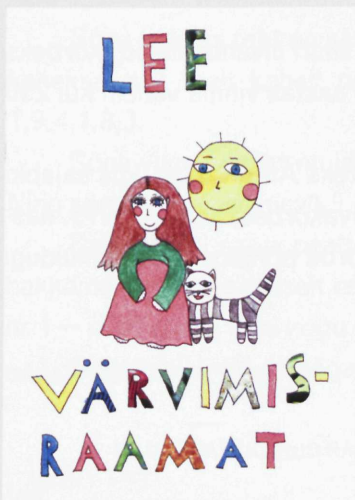
VÄRVI LEE JA VÕIDA RAAMAT!

„Lee värvimisraamat” on tore lugu väikesest tüdrukust Leest, kes elab metsas koos oma vanaemaga. Vanaema on aga muidugi nõid. Veel elavad metsas ussikuningas, lohemaod, puud ja linnud. Raamat räägib loodusest ja sõprusest ning kannab uhkusega loodussõbraliku „Rohelise trükise” märget.

Juuni Täheke pakub sulle võimalust osaleda Lee värvimisvõistlusel. Selleks pead kõrvaloleva pildi välja lõikama, ära värvima ja Tähekesse saatma. Kuus kõige rohkem vaeva näinud noort kunstnikku saavad kingiks päris oma “Lee värvimisraamatu”.

Ootame laste pilte koos nime, vanuse ja aadressiga enne 17. juunit toimetuse aadressil Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn.

Vahvat värvimist!

KUI VANA ON MAAILMA KÕIGE VANEM EMA?

MINU
VANAEMA ELAB
MULGIMAAL. TA
ON MULGI-
KAPSAS!

Kõige vanem ema, kelle vanus on kindlalt tõestatud, oli prantslanna Jeanne Calment: ta elas 122 aastaseks. Tõsi, proua abi-kaasa suri 55 aastat varem ja tema tütar suri 36-aastaselt kopsupõletikku.

Arvatakse, et kõige vanemas eas on lapse saanud hispaanlanna Maria del Carmen Bousada de Lara, kes 2006. aastal sünnitas nädal enne oma 67. sünnipäeva kaksikud. Mõlemad olid poisid.

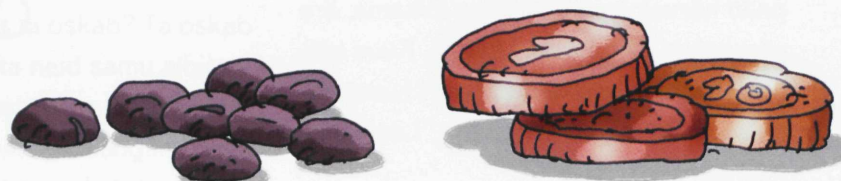

KUST ON PÄRIT ŠOKOLAAD?

Šokolaadi tehakse kakaoubadest, kakaopuu aga pärineb Lõuna-Ameerikast.

Arvatakse, et esimesena hakkasid kakaod kasvatama olimeegid, kes elasid umbes 2000–3000 aastat tagasi Mehhiko lõunaosas. Hiljem samas kandis elanud maiad pidasid kakaoube väga väärtuslikeks. Neid kasutati ka raha asemel ning mõnikord kakaoube isegi võltsiti nagu valeraha.

Šokolaadijooji pakkumine oli suur austusavaldus, mis oli mõeldud ainult ülikutele.

KAS KÕRBES VÕIB LUND SADADA?

Võib küll. Kõrb ei tähenda ainult suuri liivahunnikuid, kõrbeks nimetatakse iga kohta, kus sajab aastas vihma vähem kui 250 millimeetrit.

Seepärast on kõrbed ka näiteks Antarktikas, kus sajabki lund. Mõnikord sajab lund isegi liivakõrbes, näiteks 1979. aastal tuli lumi maha isegi Sahara kõrbe põhjaosas. See muidugi sulas veel samal päeval.

Tauno Vahter

Joonistanud Hillar Mets

SALAKIRJA KOOSTAMINE TÄHEKESE ABIL

On olemas üks tõeliselt vägev salakirjanipp, mida on kasutatud juba aastasadu. See on salakirja koostamine raamatu abil.

Selleks on vaja, et nii salasõnumi saatjal kui ka saajal oleksid täpselt ühesugused raamatud. Mitte ainult ühesuguse teksti ja pealkirjaga, vaid ühel ajal trükitud. Tähtis on, et nii leheküljed kui ka read oleksid raamatutes ühesugused. Millest raamat räägib, pole üldse oluline. Sama hästi võib salakirja koostamiseks kasutada ka ajalehte või ajakirja. Näiteks Tähekest.

Võtame salakirja koostamise näiteks käesoleva Tähekesse. See on lihtsalt kõige käepärasem.

Kõigepealt tuleb saatjal ja saajal kokku leppida, mis lehekülge kasutada. Näiteks mina kasutan Tähekesse kuuendat lehekülge, millel on Andrus Kivirähki jutt „Loll jope“.

Oletame, et mul tuleb šifreerida sõna „EMME“. Selleks tuleb otsida tekstist (mitte pealkirjast!) esimene täht E. Leheküljel 6 leiab selle esimeselt realt kohalt nr 9. Paneme kirja: 1,9.

Sõna teine täht M on neljandal real kohalt nr 1. Rida pikeleb: 1,9,4,1.

Sõna kolmas täht on samuti M. Selle leiab tekstis näiteks kaheksandalt realt kohalt nr 3. Arvurida on nüüd järgmine: 1,9,4,1,8,3.

Sõna viimane täht on jälle E. See on teise rea neljas täht. Ning sõnum ongi valmis: 1,9,4,1,8,3,2,4.

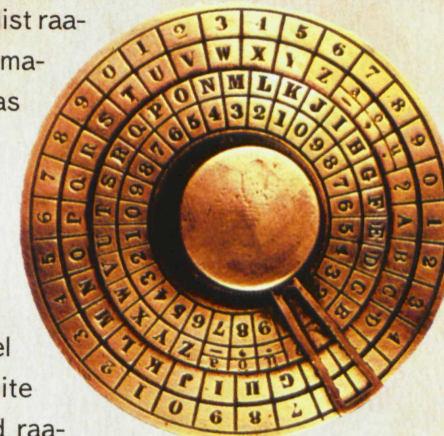
Salasõnumi saaja peab avama Tähekesse leheküljelt 6 ja hakkama otsima esimeselt realt tähe nr 9, neljandalt realt tähe nr 1 – ja nii edasi, kuni kogu sõnumi lõpuni.

Sellist salakirja on väga raske lahti muukida, kuna samad

tähed on kodeeritud erinevalt. Tähtis on teada, millist raamatut, ajalehte või ajakirja kasutati. Kuid mitu raamatut sul näiteks kodus on? Ja mitu lehekülge on igas raamatus? Neist igaühte võib kasutada šifrina.

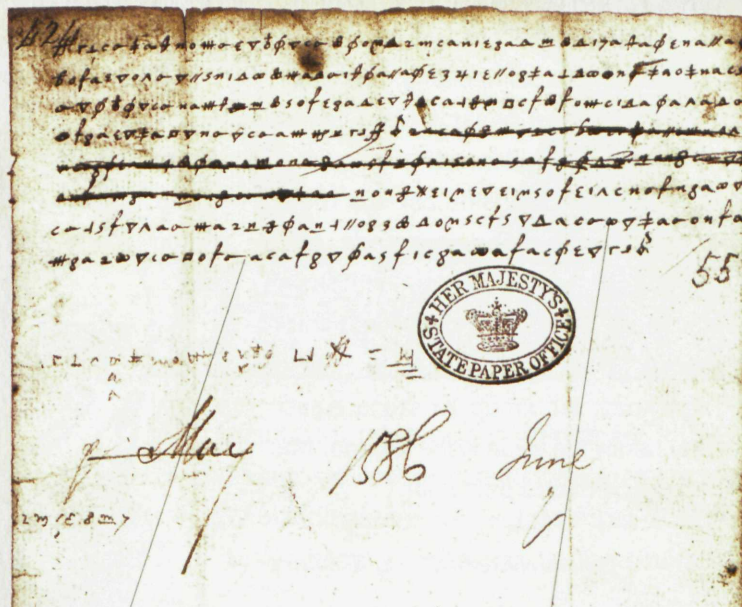
Ometi on ka selliseid salakirju võimalik lahti muukida – eriti nüüd, kui on olemas arvuti. See on võimalik siis, kui ühte raamatut kasutatakse salakirja koostamiseks piisavalt kaua ja lahtimuukijal on uurimiseks mitmeid erinevaid sõnumeid. Veel lihtsam oleks muidugi välja uurida, kas salasõnumite vahetajatel on kodus mõned täpselt ühesugused raamatud.

Aga selleks ju detektiivid loodud ongi!

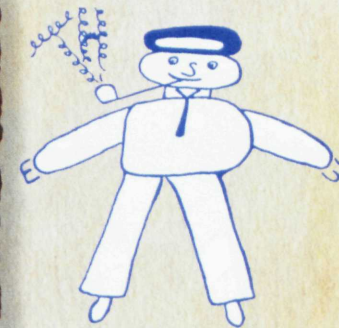

SELLE 1802. AASTAL LEIUTATUD KETTA ABIL OLI VÕIMALIK SALAKIRJA ŠIFREERIDA.

Ilona Martson

ŠOTI KUNINGANNA MARY SALAKIRI 16. SAJANDIST

SEE NALJAKAS TEGELANE ESIMISE MAAILMASÕJA PÄEVILT TÄHENDAB ŠIFREERITULT LAHINGU KUUPÄEVA: YPRES 8.

PETRA LOOD

Kristiina Kass
Pildid joonist-
anud Kristiina
Kass
Tänapäev, 2008

Kui ma olin 6-aastane, hakkas mul käima Täheke. Ma saan maikuus 9-aastaseks ja kõik need aastad olen ma Petra lugusid Tähekesest lugenud. Nüüd ilmus raamat „Petra lood”.

Kristiina Kass kirjutab 6-aastasest Petrast, aga see oleks nagu minu elu. Ka minu isa ei tea, mismoodi hommikuses kiiruses asjad käivad juhul, kui ema pole saadaval. Ei-ütlemine on üks igavesti huvitav küsimus. Kui ma suureks saan, siis hakkab oma lapsi keelama, aga miks mitte ka ema vanast peast keelata, kui ta peaks 90-aastaselt ülemeelikuks muutuma. Koera surm on tõsine asi. Iga tühja asja pärast ei ole vaja kurvastada, aga kui minu koer peaks surema, nutaksin ma kindlasti. Raamatus on sellest mitmes kohas juttu.

Iga kord, kui ilmub Kristiina Kassi raamat, tahan ma seda kohe lugeda. Ma pole kunagi pidanud pettumale!

Linda Nõmmik, 9 a, Tallinn

THULE PÄKAPIKK

Heiki Krips
Tänapäev, 2008
Pildid joonis-
tanud Kamille
Saabre

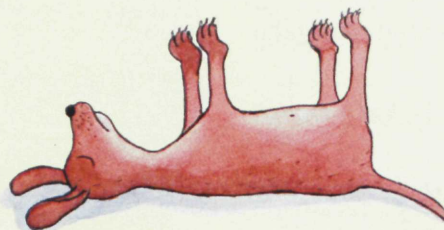

Algul tundus see raamat igavavõitu – et jälle mingi prints ja muu seesugune. Kui mul aga paar peatükki loetud oli, hakkas lugu põnevaks muutuma. Muudkui lugesin ja lugesin, pool raamatud juba loetud, ja siis oligi raamat läbi!

Raamat räägib kahest päkapikust, jännisest, tassijast, poisist ja veel ühest kurjast olendist. Raamatu sisu huvitas mind järjest enam ja tõenäoliselt loeksin ma selliseid raamatuid veel.

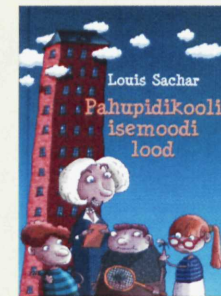
Raamatu autori kohta ütleksin, et tal on suur kujutlusvõime ja hästi rikas fantaasiamaailm. Soovitan seda raamatut ka teistele, eriti neile, kes oskavad rõõmu tunda salapärestest fantaasiatest.

Mered-Migel Kalinin, 4. kl, Võru 1
põhikool

PAHU- PIDIKOOLI ISEMOODI LOOD

Louis Sachar
Pildid joonistanud Hillar Mets
Draakon ja Kuu, 2008

See raamat on naljakas ja huvitav. Juttu on Pahupidikooli lastest. See kool pidi tulema ühekorruseline ja niimoodi, et kõrvuti on kolmkümmend klassi, aga selle asemel ehitati kolmekümmekorruseline, kus igal korrusel on üks klass.

Iga peatükk räägib ühest lapsest. Näiteks Shariest, kes tunni ajal vaatab kas aknast välja või magab, või Lesliest, kes tahab oma varbaid maha müüa, kuna tal pole nendega midagi peale hakata, või preili Zarvest, keda polegi olemas. Esimene õpetaja on neil väga kuri. Ta muudab lapsi õunteks. Õnneks saavad nad endale uue õpetaja, kes on hästi sõbralik.

Raamatu on illustreerinud Hillar Mets. Ta joonistab alati hästi naljakalt. Hillar Metsa pildid sobivad väga selle raamatuga. Ma soovitan teil seda raamatut lugeda, sest see on väga naljakas.

Paul Kalda, 2. kl, Tallinna 21.
keskkool

HEIKKI JÕHVIKA-HALVAATORT

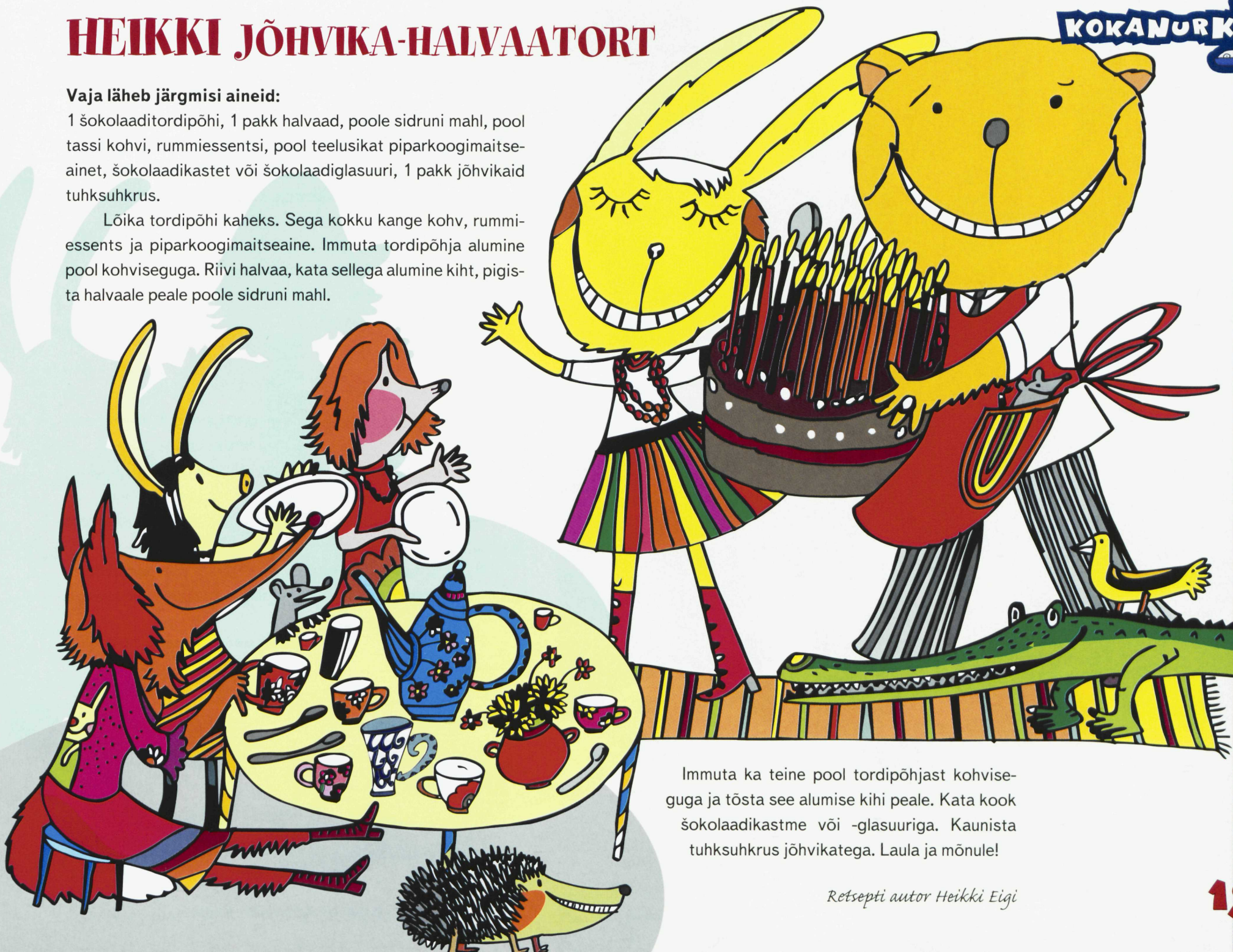
KOKANURK

Vaja läheb järgmisi aineid:

1 šokolaaditordipõhi, 1 pakk halvaad, poole sidruni mahl, pool tassi kohvi, rummiessentsi, pool teelusikat piparkoogimaitseainet, šokolaadikastet või šokolaadiglasuuri, 1 pakk jõhvikaid tuhksuhkrus.

Lõika tordipõhi kaheks. Sega kokku kange kohv, rummiessents ja piparkoogimaitseaine. Immuta tordipõhja alumine pool kohviseguga. Riivi halvaa, kata sellega alumine kiht, pigista halvaale peale poole sidruni mahl.

Immuta ka teine pool tordipõhjust kohviseguga ja tõsta see alumise kihi peale. Kata kook šokolaadikastme või -glasuuriga. Kaunista tuhksuhkrus jõhvikatega. Laula ja mõnule!

Retsepti autor Heikki Eigi

RONIVAD PUTUKAD

Suvi on juba alanud. Koos suvega on tulnud ka soojus ning erinevad putukad. Vahel on nad toredad, vahel mitte eriti. Ühe toreda putuka võid kerge vaevaga ka ise meisterdada.

Vaja läheb selliseid asju:

üks väike jogurtitops
või pappkarp, nõel,
nöör või hästi jäme niit,
vildikad, paber ja liim.

Töö käik:

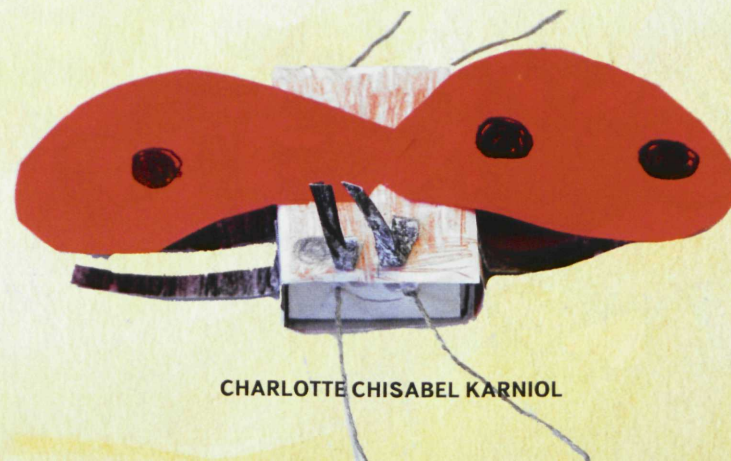
Tee joonise järgi karbile või topsile nõelaga augud. Ühelt poolt peab aukude vahe olema suurem kui teiselt poolt.

Aja nöör aukudest suure nõela abil läbi nii, et keskele tekiks nöördest rist.

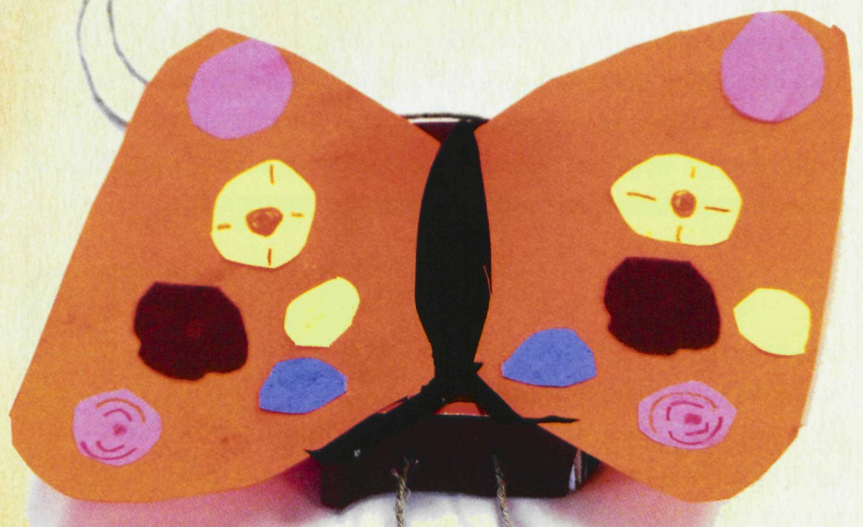
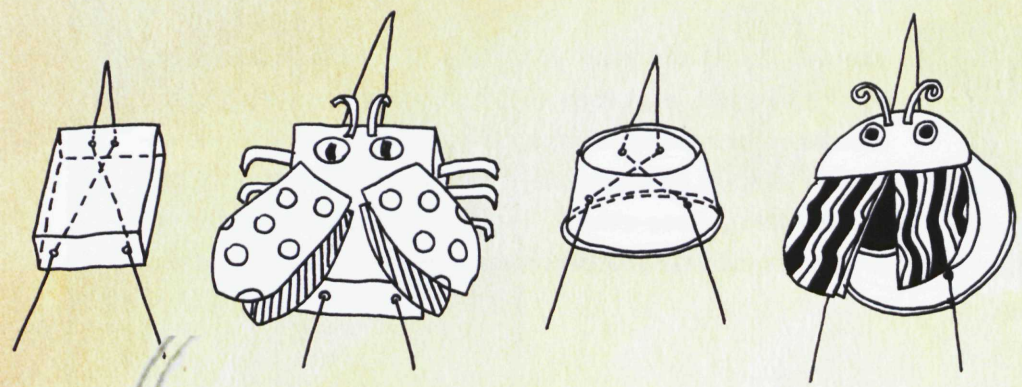
Nüüd kujunda putukas. Joonista talle tiivad, pea, sarved ja kuus jalga. Putukaid on väga erinevaid.

Putukas hakkab ronima, kui nööri otstest kordamööda si-
kutad. Nöör peab jooksma ümber pulga või näiteks laua jala.

Meisterdamist õpetas Mari Viik.

CHARLOTTE CHISABEL KARNIOL

GERTRUD METS

MAGNUS HARJAK, ROBERT VAIN JA KARL INDREK NEIVELT

ARTUR REINSON

HELIS UUS

HANNA LANG

MAGNUS HARJAK

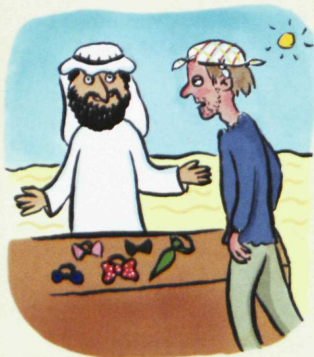
NALJAVÕISTLUSE TULEMUSED SELGUNUD!

Meie tänavusele naljavõistlusele saabunud nalju hindas žürii kahes kategoorias: anekdoodid, mida räägitakse suust suhu, ja laste endi mõeldud või nendega juhtunud lood. Allpool on valik parematest naljadest.

Siil käib mööda metsa ringi ja karjub: „Ma olen tugev, ma olen tugev!”
Karu tuleb vastu ja virutab siilile jalaga tagumikku. Siil lendab viis meetrit kaugemal asuvasse põõsasse ...
Tuleb põõsast välja, rapsib ennast puhtaks ja hüüab: „Ma olen tugev, aga KERGE!”

Enar Maran, 9 a, Valgamaa

Mees eksis kõrbes ära ja hulkus seal kaua janust poolsurnuna ringi. Lõpuks sattus ta kõrbe serval seisva väikese kioski juurde.
„Vett, kas teil on vett?”
„Kahjuks müüme me ainult lipse,” vastas mees kioskist.
„Mida? Te müüte lipse, kui mina vajan vett?!”
„Siit kümne kilomeetri kaugusel lõunas on peen hotell, kus on restoran,” vastas kioskipidaja. „Sealt saate vett.”
Mees hakkas hotelli poole roomama, kuhu ta lõpuks täiesti kurnatult kohale jõudis.
„Vett, andke vett,” kähistas ta hotelli uksehoidjale.
„Kahjuks ma ei saa teid sisse lasta,” vastas uksehoidja. „Meil on kohustuslik kanda lipsu.”

Johann Koobas, 8 a, Harjumaa

Venelane, sakslane ja eestlane peavad minema pimedasse kuuri. Nad saavad kaasa võtta vaid ühe asja. Venelane võtab reolvri, sakslane võtab automaadi, eestlane võtab taskulambi.

Venelane läheb siis kuuri ja kuuleb: „Kiiks-kääks, ehhee-ehhee.” Ehmub ära ja jookseb nii kiiresti uksest välja kui jõuab.
Sakslane läheb siis ka kuuri ja kuuleb: „Kiiks-kääks, ehhee-ehhee” ja jookseb ka kiiresti välja. Siis läheb eestlane ja kuuleb: „Kiiks-kääks, ehhee-ehhee”. Ta paneb siis taskulambi põlema ja näeb: kiiguvad kaks kärbest – üks kukub maha ja teine naerab.

Gerlyn Triksberg, 9 a, Pärnu

Märdil oli kodus kaks karpi tic-taci komme.
Ühel päeval võttis ta ühe karbi kooli kaasa. Koolis pakkus ta komme ka oma sõbrale, kes pani kohe kolm kommi suhu. Hiljem tundis sõber, et need kommid ei lähe katki ja maitset ka ei ole. Pärast selgus et selles tic-taci karbis olid hoopis Märdi vanad piimahambad, mis sarnanesid tic-taci kommidega.

Marko Gordejev, 8 a, Tallinn

Elas kord härra Tere Päevast. Ta muudkui teretas ja teretas. Ei tea, miks ta nii palju teretas?
Ükskord üks vanem proua ütles: „Tere!” Mees vastas: „Tere, tere, tere.” Lõpuks läks mees murega arsti juurde. Arst ütles, et pole midagi viga: „Sa lihtsalt oled Tere Päevast.”

Alyssia Põltsam, 1. kl, Audru keskkool

Pisike poiss mängib kaevul. Issi läheb vaatama, mis see poiss seal teeb. Poiss topib sipelgaid ämbrisse.

Issi küsib, et miks ta seda teeb. „Sipelgad tahtsid ka mere äärde,” vastab poiss.

Joel, 9 a ja Allex, 5 a, Läänemaa

Joonistanud Elina Sildre

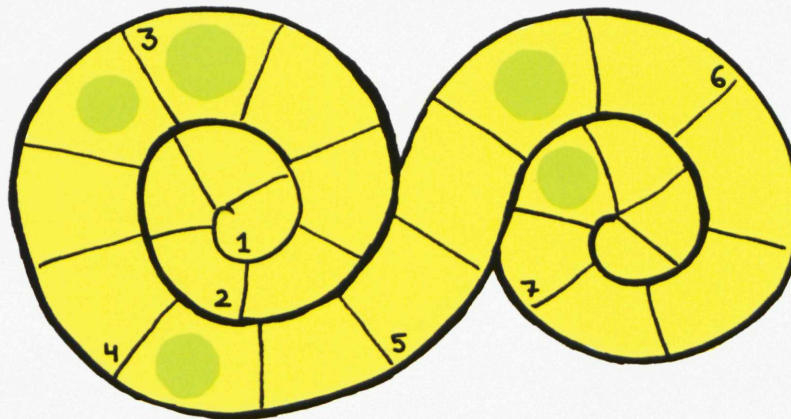
MITU ERINEVUST LEIAD?

VÄRVI IGA PIRN VASTAVA LAMBI VÄRVI.

LAHENDA ÄRA LOOMARISTSÕNA, SAAD TEADA MILLINE ELUKOHT MEELDIB KONNALE.

JAOTA JOONEGA PILVED NII, ET IGALE TÛDRUKULE JÄÄKS VÕRDNE ARV PILVI.

1. LOOMADE KUNINGAS
2. TALLINNA ZOO MASKOTT
3. KITSE MEES
4. VEREJANULINE HÜPPAJA
5. MINIHOBUNE
6. EMASE VASTAND
7. VEOLOOM

Joonistanud Elina Sildre

Tähekesse toimetuse ootab vastuseid 18. juuniks meiliaadressil ristsona@taheke.ee või postkaardil aadressiga Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn. Lahendajate vahel loositakse välja DVD „Narnia lood“.

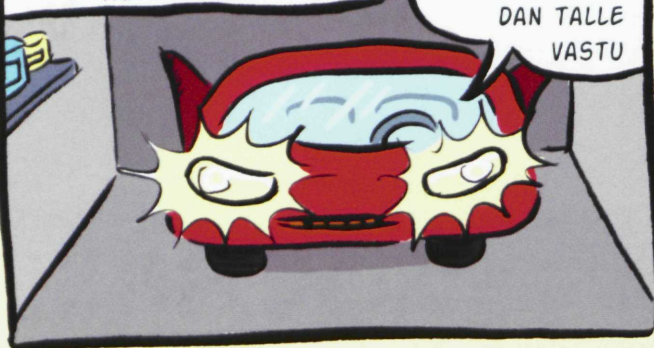
MAIKUU „ARVA ÄRA!“ VÕITJA ON 8-AASTANE TRIIN TOOM TALLINNAST.

RAUDNE ROBERT TEGUTSEB TAAS!

KÄES ON VIST MAAILMA LÖPP, SEST LINNA ON TUNGINUD HIID-SISALIK HEINO!

ROBERT VÕTAB ÜHENDUST TEHISINTELLIGENTSE SUPER-AUTO ANTONIGA

OO, SEE ON JU ROBERTI KUTSUNG. SÕIDAN TALLE VASTU

AUTO SÕIDAB ILMA JUHITA! MA OLEN VIST PÄKSEPISTE SAANUD.

SAMAL AJAL KESKLINNAS...

RRAAU!

JÄRGNEB

ON AASTA 2022. ILUS NUMBER. PARAKU POLE OLUKORD MAAL JUST KIITA, SEST...

AAAH! PÄÄSTKE!!

PÄÄSTKU END, KES PÄÄSTA SAAB!

ÄREVAJAD AJAD LINNAPEA KABINETIS

KOHE ÜHENDAN

JAA, ROBERT SIIN...

HALLO! VAJAN ERI-AGENT ROBERTIT! VIIVITAMATULT!!

ROBERT! LINNA ON TUNGINUD ÜKS JÖLE MONSTRUM!

JA TAL ON PLAAN HÄVITADA KOGU MEIE MAA. MIDA TEHA?!

RUTTU ELUKINDLUSTUST SUURENDAMA!

EI! MA EI SUUDA SEDA ÕUDUST PEALT VAADATA!

MIDA?! SEE ON VÕIMATU!

EI OLE!

TULEN OTSEKOHE!